

część poznańskiego spotkania bizantynologów zamknęła dyskusja. Następnie dr hab. A. Kotłowska, dr Ł. Różycki i mgr Małgorzata Chmielarz dokonali oficjalnego podsumowania i zamknięcia obrad, co miało miejsce o godz. 14:00.

Spotkanie poznańskie miało charakter kameralny. Było jednak swego rodzaju przeglądem zainteresowań badawczych poszczególnych środowisk bizantynologicznych w Polsce. Dało też okazję do osobistych spotkań i wymiany poglądów. Przede wszystkim jednak stanowiło formę uczczenia Szanownego Jubilata, prof. dr hab. Kazimierza Iłskiego, któremu szczerze i serdecznie życzone wielu jeszcze lat owocnej pracy naukowej i dydaktycznej w zakresie badań nad historią Bizancjum.

Piotr Kochanek – Lublin, KUL

**8. XIII STUDENCKA KONFERENCJA STAROŻYTNICZA:
CANTATA QUAE NESCIERIM MELIUS.
MAGIA, CZARY I WRÓŻBIARSTWO W STAROŻYTNOŚCI
(Kraków, UJ, 12-14 V 2017)**

W dniach 12-14 maja 2017 roku, na Uniwersytecie Jagiellońskim w Krakowie (Instytut Historii UJ, ul. Gołębia 13, sala nr 17) odbyła się XIII Studencka Konferencja Starożytnicza: *Cantata quae nescierim melius. Magia, czary i wróżbiarstwo w starożytności*. Głównym organizatorem i zarazem gospodarzem konferencji było Koło Naukowe Historyków Studentów Uniwersytetu Jagiellońskiego, przy współpracy Koła Naukowego Filologów Klasycznych Uniwersytetu Jagiellońskiego. Natomiast współorganizatorami konferencji były następujące podmioty: Sekcja Orientalistyczna oraz Sekcja Starożytna „Amici Antiquitatis” Studenckiego Koła Naukowego Historyków im. Gerarda Labudy Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza, Koło Starożytnicze Studentów Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II, Koło Naukowe Klasyków Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza, Koło Naukowe Młodych Klasyków Instytutu Filologii Klasycznej Uniwersytetu Warszawskiego, Koło Starożytnicze Uniwersytetu Warszawskiego, Studenckie Koło Naukowe Archeologii Śródziemnomorskiej Uniwersytetu Gdańskiego oraz Koło Antycznej Translatoryki Uniwersytetu Łódzkiego. Patronat na nią objęło Stowarzyszenie Historyków Starożytności. Tematem tegorocznych obrad Studenckiej Konferencji Starożytniczej były szeroko rozumiane motywy magii, czarów i wróżbiarstwa w starożytności. Na konferencji pojawili się zarówno pracownicy dydaktyczno-naukowi, jak i doktoranci oraz studenci reprezentujący dyscypliny humanistyczne związane z antykiem, takie jak: historia, literatura, filozofia, sztuka, archeologia, prawo. W czasie trzydniowej konferencji odbyły się nie tylko prelekcje młodych adeptów nauki, lecz także wykłady gościnnie zaproszonych naukowców zajmujących się starożytnością, jak również warsztaty naukowe.

Według programu konferencji pierwszym punktem konferencji był półtoragodziny (godz. 10.00-11.30) wykład inauguracyjny zatytułowany *Smutna historia Pol-lisa syna Asopicha, czyli kto mu to uczynił? (SEG 41: 413)*, który wygłosił dr hab. Sławomir Sprawski, prof. UJ. Po wykładzie miała miejsce krótka, piętnastominutowa (godz. 11.30-11.45) przerwa kawowa.

Po przerwie wznowiono obrady jednocześnie rozpoczynając pierwszy blok tematyczny zatytułowany przez organizatorów *Na styku kultur* (godz. 11.45-12.30). W ramach tej części konferencji organizatorzy zaplanowali dwie prelekcje: 1) Tomasz Babnis (UJ): *...Magi Eoa promunt munera... Pokłon Magów w poezji Prudencjusza*; 2) Maciej Musiał (UJ): *Wizerunek oraz symbolika feniksa w utworach greckorzymskich i irańskich doby antyku*. Po drugim referacie miała miejsce przerwa kawowa (godz. 12.30-12.45), a po niej wznowiono obrady rozpoczynając drugi blok tematyczny zatytułowany *W kręgu literatury* (godz. 12.45-13.30), w ramach którego organizatorzy również zaplanowali dwa referaty: 1) Ilona Szewczyk (UW): *„Pobożność” czarownicy. Między magią a religią w literaturze greckorzymskiej na wybranych przykładach*; 2) Natalia Cichoń (UJ): *Wokół mitu trojańskiego: siła przepowiedni a wolna wola człowieka. Analiza problemu na podstawie epyllionu Drakoncjusza „De raptu Helenae”*.

Po tej części konferencji miała miejsce, w godz. 13.30-15.00 wizyta w Muzeum im. Emeryka Hutten-Czapskiego, podczas której pracownik Muzeum opowiedział uczestnikom konferencji o monetach bitych w starożytnej Grecji i zaprezentował im wybrane okazy autentycznych starożytnych monet greckich.

Po przerwie obiadowej (godz. 15.00-16.30) rozpoczęła się popołudniowa część konferencji, która jednocześnie stanowiła kolejny – już trzeci – blok tematyczny zatytułowany *Archeologia* (godz. 16.30-17.45). W ramach tej części sympozjum zaplanowano trzy referaty: 1) Jakub Witowski (UWr): *Wojenne dary wotywno-wytworne w Starożytnej Grecji w późnym okresie archaicznym i wczesnym okresie klasycznym sposób na zapewnienie sobie powodzenia na polu bitwy i podziękowanie bogom czy narzędzie polityczno-propagandowe?*; 2) Marta Raczyńska-Kruk – Adam Kruk (UJ): *O roli tarczy w magii wojennej i obrzędowości sepulkralnej ludności barbarzyńskiej Europy na przykładzie znalezisk z terytorium kultury przeworskiej oraz źródeł pisanych*; 3) Joanna Koczur – Ada Trzeciak – Paulina Maruszak (USz): *O możliwościach badań nad zachowaniami apotropaicznymi w okresie wpływów rzymskich*. Po zakończeniu obrad miało miejsce wyjścia integracyjne do krakowskich lokali; podczas tych spotkań młodzi badacze starożytności mogli kontynuować konferencyjne dyskusje, wymieniać się doświadczeniami i lepiej się poznać. Warto zauważyć, że takie spotkania są ważną częścią Studenckich Konferencji Starożytniczych, ponieważ wspomagają integrację środowiska starożytniczego i zachęcają do podejmowania międzyuczelnianej współpracy badawczej.

W drugim dniu konferencji (sobota – 13 maja) obrady, rozpoczęły się o godz. 9.30. Pierwszy blok tematyczny tego dnia został zatytułowany *Bliski Wschód* (godz. 9.30-10.45). W ramach tego bloku organizatorzy zaplanowali trzy referaty: 1) Aleksandra Słowicka (UJ): *Nieczystość ludzka – rzecz o hetyckich rytuałach oczyszczających*; 2) Natalia Matuszewska (UWr): *Między magią a nauką – sposoby na leczenie bólu głowy w starożytnej Mezopotamii na podstawie serii terapeutycznej UGU*; 3) Aleksandra Grzegorska (UW): *Magia, medycyna, religia – problemy interpretacyjne na przykładzie brązowych węży z obszaru Kanaanu*. Po ostatnim referacie miała miejsce przerwa kawowa (godz. 10.45-11.00), po której odbył się półtoragodzinny wykład gościnnie prof. dr hab. Marii Maślanka-Soro z Uniwersytetu Jagiellońskiego: *Wergiliusz Dantego wobec magii i wróżbiarstwa* (godz. 11.00-12.30). Po wykładzie miała miejsce przerwa obiadowa (godz. 12.30-14.00).

Obrady wznowiono o godz. 14.00 rozpoczynając drugi blok tematyczny tego dnia, zatytułowany *Czarodzieje nad Nilu* (godz. 14.00-15.15). W ramach tej części konferencji zaplanowano trzy referaty: 1) Filip Taterka (UAM / Université Paris-Sorbonne):

Meri-Ra, zapomniany mag ze starożytnego Egiptu; 2) Ada Torka-Lis (UJ): *Narodzinny po śmierci – rytuał Otwarcia Ust w starożytnym Egipcie*; 3) Marcin Stankiewicz (UWr): *London Oriental Manuscript 6172 – „Klątwa teściowej”*. Po ostatnim referacie miała miejsce przerwa kawowa (godz. 15.15-15.30), a po niej rozpoczął się trzeci blok tematyczny zatytułowany *Wróżba w literaturze* (godz. 15.30-16.45). W tym bloku znalazły się trzy wystąpienia: 1) Katarzyna Kostecka (UW): *Rodziny biznes – wróżbickie rody w starożytnej Grecji*; 2) Monika Kaniecka (UW): *Przyszłość w poematach homeryckich*; 3) Damian Janiak (UAM): *Pomiędzy III Katylinarką a sprzysiężeniem Katyliny: analiza sposobu i celu wprowadzenia motywu przepowiedni i wróżby. Badanie recepcji motywu między mową Cycerona a monografią Salustiusza*. Również po tej części konferencji miała miejsce przerwa kawowa (godz. 16.45-17.00), a po niej rozpoczęto ostatni z przewidzianych na ten dzień bloków tematycznych, zatytułowany *Rytuały ekspiacyjne w Rzymie* (godz. 17.00-17.45). Blok ten obejmował dwa wystąpienia: 1) Dominika Lewandowska (UW): *Od izbu do turpe prodigium. Czy dywinacja Starożytnego Bliskiego Wschodu wpłynęła na rozwój religii rzymskiej?*; 2) Marcin Wieczorek (UAM): *Ofiary z ludzi: potępiana praktyka religijno-magiczna w starożytnym Rzymie*. Po zakończeniu obrad, w godz. 18.00-19.30, miało miejsce wystąpienie członków stowarzyszenia „Hellas et Roma”, podczas którego uczestnicy konferencji zobaczyli pokaz walki gladiatorów oraz obejrżeli przedmioty codziennego użytku wykorzystywane w starożytnym Rzymie. Po zakończeniu pokazu miało miejsce, podobnie jak poprzedniego wieczoru, wyjście integracyjne.

Na ostatni dzień konferencji (niedziela – 14 maja) organizatorzy przewidzieli dwa bloki tematyczne i jeden wykład gościnny. Obrady rozpoczęto o godz. 10.00. Referaty z pierwszego bloku tematycznego, zatytułowanego *Artefakty magiczne* (godz. 10.00-11.15) mieli wygłosić: 1) Mateusz Napierała (UAM): *Apotropaiczne różdżki – fenomen Średniego Państwa*; 2) Malwina Brachmańska (UAM): *Duże zwierzęta kotowate w kręgu magii apotropaicznej – egipskie różdżki*; 3) Adrianna Madej (UW): *Czy zmarły przystawiał pieczęć? O amuletach w kształcie stempli słów kilka...* Po ostatnim referacie miała miejsce przerwa kawowa (godz. 11.15-11.30), a po niej dr hab. Krzysztof Bielawski z Uniwersytetu Jagiellońskiego wygłosił półtoragodzinny (godz. 11.30-13.00) wykład gościnny zatytułowany *Greckie techniki manticzne – leksyka, semantyka, performatyka*. Po wykładzie miała miejsce przerwa obiadowa (godz. 13.00-14.00, a po niej wznowiono obrady rozpoczynając drugi blok tematyczny tego dnia, zatytułowany *W kręgu judeochrześcijańskim* (godz. 14.00-14.45). W ramach tej części konferencji zaplanowano wygłoszenie dwóch referatów: 1) Kacper Ziemia (UW): *Magia i wróżbiarstwo w zbiorach praw Pięcioksięgu*; 2) Magdalena Józwiak (PWT Wr / UWr): *Praktyki magiczne w ocenie Ojców Kościoła*.

Z powyższego zestawienia wynika, że – według opublikowanego programu – trzydniowe obrady zostały podzielone na 9 niewielkich bloków tematycznych (każdy po 2-3 referaty), w czasie których zaplanowano wygłoszenie w sumie 3 wykładów i 23 referatów dwudziestominutowych. W sumie na konferencji miało wystąpić 28 osób (3 profesorów i 25 studentów, doktorantów i młodszych pracowników naukowych; przy czym dwa referaty miały być wygłoszone przez duety: M. Raczyńska-Kruk – A. Kruk oraz J. Koczur – A. Trzeciak). Według opublikowanego programu, prelegenci mieli reprezentować sześć polskich ośrodków akademickich i jeden zagraniczny, przy czym dwie osoby miały reprezentować po dwa ośrodki naukowe (F. Taterka – Uniwersytet im. Adama Mickiewicza / Université Paris-Sorbonne oraz M. Józwiak

– Papieski Wydział Teologiczny we Wrocławiu / Uniwersytet Wrocławski). Zestawienie według liczby uczestników przedstawia się następująco: Uniwersytet Jagielloński – 7; Uniwersytet Warszawski – 7; Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu – 5; Uniwersytet Wrocławski – 4; Uniwersytet Szczeciński – 2; Papieski Wydział Teologiczny we Wrocławiu – 1; Université Paris-Sorbonne – 1.

Warto podkreślić, że doskonałym pomysłem Organizatorów było poproszenie uznanych profesorów, specjalistów z zakresu historii starożytnej – pracowników naukowo-dydaktycznego Uniwersytetu Jagiellońskiego, aby każdego dnia poprowadzili dla uczestników konferencji półtoragodziny wykład (w sumie trzy wykłady). Ich kompetencje merytoryczne i doświadczenie dydaktyczne pozwoliło młodym adeptom nauki na zapoznanie się z warsztatem naukowym „rasowych” historyków starożytności.

Z wielkim uznaniem należy podejść do tej międzyuczelnianej inicjatywy studentów przygotowujących i organizujących Studenckie Konferencje Starożytnicze, którzy – już po raz kolejny – potrafili zgromadzić tak dużą liczbę uczestników – młodych ludzi rozmiłowanych w szeroko rozumianej starożytności i zaproponować niezwykle ciekawy temat oraz program konferencji. Pozostaje ufać, że te coroczne spotkania będą gromadziły coraz liczniejsze grono studentów i doktorantów reprezentujących różne dyscypliny naukowe związane ze starożytnością.

ks. Piotr Szczur – Lublin, KUL

9. OGÓLNOPOLSKA KONFERENCJA STAROŻYTNICZA „SIŁA I BEZSIŁNOŚĆ WŁADZY, ZBIOROWOŚCI I JEDNOSTKI W ŚWIECIE GRECKO-RZYMSKIM I BIZANTYŃSKIM” (Lublin – Dąbrowica, KUL – UMCS, 18-19 V 2017)

Konferencja, o której mowa w tytule niniejszego sprawozdania, została zorganizowana przez trzy jednostki naukowo-dydaktyczne, należące do dwóch uniwersytetów. W porządku alfabetycznym to: 1) Katedra Historii Kościoła w Starożytności i Średniowieczu KUL, którą kieruje ks. dr hab. Piotr Szczur, prof. KUL; 2) Katedra Historii Starożytnej i Bizantyńskiej KUL, kierowana przez niżej podpisanego; 3) Zakład Historii Starożytnej UMCS, na którego czele stoi dr hab. Dariusz Słapek, prof. UMCS. Miejszem obrad był „Dom Spotkania” Caritas Archidiecezji Lubelskiej (Dąbrowica 130A, 21-008 Jastków).

W konferencji zapowiedziało swój udział 32 badaczy antyku, reprezentujących 15 krajowych ośrodków naukowych, głównie uniwersytetów. W kolejności alfabetycznej były to: 1) Akademia im. Jana Długosza w Częstochowie (AJD) – 1 osoba; 2) Akademia Sztuki Wojennej w Warszawie (ASW) – 1 osoba; 3) Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II (KUL) – 5 osób; 4) Polska Akademia Nauk Oddział we Wrocławiu (PAN Wrocław) – 1 osoba; 5) Uniwersytet Gdański (UG) – 1 osoba; 6) Uniwersytet Jagielloński (UJ) – 3 osoby; 7) Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach. Filia w Piotrkowie Trybunalskim (UJK Filia w Piotrkowie) – 1 osoba; 8) Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie (UKSW) – 1 osoba; 9) Uniwersytet Łódzki (UŁ) – 6 osób; 10) Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie (UMCS) – 2 osoby; 11) Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu